

ОСОБЛИВОСТІ УНОРМУВАННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ

У статті проаналізовано неврег ульований стан окремих запозичень, проблематику їх освоєння сучасною українською літературною мовою.

Ключові слова: сучасна українська літературна мова, проблеми правопису, запозичення.

У процесі економічного, політичного і культурного розвитку суспільства виникає невідповідність між наявним у певний момент станом мови і необхідністю вираження нових явищ, думок, понять.

Така необхідність задовольняється, з одного боку, змінами в мові, внаслідок внутрішніх процесів, з іншого – шляхом запозичення, якщо відповідні мовні зміни виникли в результаті суспільних контактів.

Серед внутрішніх джерел окреслимо такі загальноновизнані закони розвитку мови, як закон системності, що виявляє себе на всіх мовних рівнях, наприклад, зростання синтаксичної сполучуваності слова призводить до розширення його семантики; закон традиції, який стримує появу і розвиток інновацій; закон аналогії, що є ваговим рушієм мовної еволюції; закон мовної економії; закон суперечностей, протиставлень [2, с. 20].

Велике значення серед внутрішніх чинників має закон економії мовної системи, який полягає в заміні іншомовним словом двочленного українського найменування. Заміна може відбуватися за допомогою словотворчих ресурсів української мови, як і багатьох слов'янських мов, а саме: осново- й словоскладання, усічення, абрєвіація, афіксальна деривація, наприклад, *веб-майстер – особа, яка створює інтернет-сторінки для міжнародної комп'ютерної мережі інтернет, політтехнолог – політичний технолог, турагент – туристичний агент*; та за допомогою семантичної трансформації, наприклад: *держава-донор*.

До зовнішніх джерел поповнення лексичного складу мови відносимо запозичення. Переважна більшість дослідників вважає запозичення одним із факторів збагачення лексичної системи і мови в цілому, що збагачують та посилюють її виразові засоби. Запозичення завжди збільшують словникове багатство мови і є однією з умов безперервного розвитку мови. Відомо, що в процесі пізнання дійсності, розширення кола знань, знайомства з іншими мовними картинами світу і їх явищами та реаліями, у лексичній системі мови виникають семантичні прогалини, які потребують заповнення номінативними одиницями. Це заповнення може відбуватися як за рахунок внутрішньомовних ресурсів, так і за рахунок запозичених слів. Перевагу запозиченим словам віддають тоді, коли немає повністю адекватного слова в рідній мові або виникає сумнів, що власне українське слово точно виражає відповідне поняття: *провайдер – постачальник інформації в інтернет, реципієнт – одержувач, кілер*

– професійний (найманій) убивця, претендент – той, що чогось домагається, радикал – прихильник рішучих дій, іміджмейкер – фахівець з іміджу, спонсор – меценат, добродійник, менеджер – керівник, продюсер – організатор виробництва кінофільмів і шоу, промоутер – розповсюджувач якогось товару.

Як засвідчила мовна практика двох останніх десятиріч, найскладнішою проблемою є освоєння запозичень сучасною українською літературною мовою, пристосування їх до різних її підсистем, передусім фонетичної та словотвірної, до особливостей звукового ладу та традицій словотворення і, нарешті, до норм української орфографії та графіки. За таких соціолінгвістичних обставин сподіваним і закономірним є явище варіативності запозичень. Неправильно оформлене слово нерідко кваліфікують як правописний варіант правильно оформленого слова, що суперечить поняттю варіанта, породжує розбіжності в передаванні запозиченої лексеми і не сприяє закріпленню її правильного написання. Так, спостерігаємо таке вживання запозичених лексем: *тінейджер (замість тинейджер), месідж (замість*

месидж), діджей (замість диджей), бодібілдер (замість бодибілдер), бодібілдинг (замість бодибілдинг), рімейк (замість римейк), оффиор (замість офшор), піцца (замість піца), скудетто (замість скудето), бізнес-етикет (замість бізнесовий етикет, діловий етикет), медіа - технологія (замість медійна технологія, масово-інформаційна технологія), онлайн-навчання (замість онлайнове навчання, електронно мережеве навчання) [6, с. 4].

Висока частотність варіантних форм характерна насамперед для спонтанного усного мовлення. Воно найменшою мірою зазнає впливу орфографічної самоцензури при породженні письмового тексту, а також вільне від втручання редакторів, що позначається на мові книжок, газет, телепередач тощо. Завдяки теле- та радіоєфіру відбувається усне тиражування варіантних форм. Часто ці форми є просто акустичним

відображенням тих, що побутують у писемному мовленні, але почасти й саме усне мовлення дає поштовх до виникнення того чи іншого варіанта. У будь-якому випадку, поширення лексичного варіанта від одного носія до широкого загалу і його рух від периферії лексичної системи до її нормативної частини неможливі без співіснування звукової й писемної варіантних форм [1, с. 16-17].

Значна частина варіантних номінацій пов'язана з особливостями їх фіксації в писемному мовленні. Найоперативніше відгукуються на появу нових слів засоби масової інформації, але варіанти трапляються і в словниках іншомовних слів. Порівнюючи словники різних років, можна простежити зміни, які відбуваються з варіантними формами [8, с. 256-257].

Матеріали словників іншомовних слів (СІС) ілюструють цей факт: *бленкер, блінкер(blenker)* (СІС, 1974) - *бленкер* (СІС, 1985); *блюмінг, блумінг (bluming)* (СІС, 1974), *блюмінг* (СІС, 2000); *бунгало, бенгало (bungalow)* (СІС,1974), *бунгало* (СІС, 2000); *демередж, демуредж (demurrage)* (СІС,1974), *демередж* (СІС, 2000); *джерсі,джерсе (dzhersi)* (СІС, 1974), *джерсі* (СІС, 1985), *джерсі* (СІС, 2000); *мохер,могер (mohair)* (СІС, 1974),*мохер* (СІС, 1985); *пон-арт, попарт (pop art)* (СІС, 1974), *пон-арт* (СІС, 1985)[3, с. 34-35].

Одна з вагомих причин варіативності запозичень зумовлена тим, що українська мова за радянського часу приймала запозичення переважно через російську мову, що спричинило переважання російської традиції у передаванні слів іншомовного походження, відсутність єдиних традицій у відтворенні чужомовних звуків і звукосполук, непослідовність української орфографії в написанні цих слів. Як зазначає Л.М.Полюга, відхід від української нормативної мови зумовлюється і чинним в Україні правописом, який вільно допускає необґрунтовану варіантність, а орфографічний словник донедавна уможлиблював різноманітність зросійщених слів, що сприяло створенню так званого суржику[13, с. 20].

Отже метою статті є проаналізувати унормування написання слів іншомовного походження. Завдання статті – окреслити питання, визначені українськими науковцями як суперечливі, а саме:

1. Орієнтація деяких фахівців на російський спосіб передавання звука [h] з германських мов, тобто через звук [x], спричинила різнонаписання на зразок *гостинг і хостинг, гакер і хакер, Гіларі і Хіларі* тощо[6, с. 5].

Деякі дослідники подають перші і другі як правописні варіанти неозапозичень чи новотворів. К.Городенська вважає, що немає підстав оформлені всупереч нормам, особливостям та традиціям української літературної мови нові лексичні одиниці кваліфікувати як правописні варіанти, бо їх породжує суб'єктивний людський чинник, а не об'єктивний розвиток української мови [6, с. 5].

Нагадаємо, що в Українському правописі зазначено: «**G і h** звичайно передаються літерою **г**: *патрист, лінійний, артист, златий, генерал, лінійський, поліомієліт, мінділунг, графік, прог, ембарго, лінійський, міграція; гандбол, гегемонія, гектар, гербарій, герцог, гінді (мова), гіпотеза, горизонт, госпіталь, гугенот, гумус; Гага, Гасана, Гавр, Гарвард, Гаронна, Гвінея, Гельсінфорс, Гельсінкі, Гіндустан, Гренландія, Греція, Йоганнесбург, Люксембург, Ганнібал, Гейне, Гете, Гізо, Гомер, Гораций, Горн, Гюго, Магомет*. В окремих словах англійського походження **h** передається літерою **х**: *хобі хокей, хол, Хемінґвейн.*» [15, с. 118].

Р.П.Зорівчак пропонує англійський звук [h] транслітерувати в усіх випадках українською буквою **г** і відкинути традицію передавання його літерою **х**, бо фонетичне значення літери **х** не відповідає англійському [h]. Наш звук [x] – це задньоязиковий, а англійський звук [h], як і український [г], – гортанний звук. Англійський звук відрізняється тим, що він в основному глухий, і лише в деяких позиціях (між голосними) набирає дзвінкості, наприклад: *a head*, тобто його алофон зовсім близький до українського [г]. Вважаємо, що релевантним тут є місце утворення, а не опозиція дзвінкості/глухості. Крім того, англійський [h] і український [x] відрізняються ще й тим, що [h] «майже безшумний звук, це ніби тільки видих, а наш [x] супроводжується значним шумом і тому не може представляти англійського [h]» [9, с. 136].

2. Нехтування розмежуванням звуків [г] і [r] відповідно до вживання їх у мові-джерелі, незважаючи на те, що українська мова, подібно до германських, романських та інших мов, має окремі фонемні [г] і [r], призводить до непослідовного передавання звука [г] в нових лексичних запозиченнях: його відтворюють або за допомогою літери **г** відповідно до чинного «Українського правопису», або за допомогою літери **г** відповідно до фонологічної риси та особливості української графіки про симетричне, однозначне співвідношення між буквами і звуками, адже звук [г] мав і тепер має окрему літеру для його позначення – літеру **г**, наприклад, *гриль і гриль, колгейт і колгейт*. Такі лексеми безпідставно кваліфікують як фонетичні варіанти. Непослідовність передавання цих звуків у нових запозиченнях, очевидно, зумовлена побоюванням, ніби вживання звука [г] в іншомовних словах витіснить характерний український фрикативний звук [r] [11, с. 9].

О.Д.Пономарів пропонує, відтворюючи на письмі іншомовні слова, по-різному підходити до слов'янських і неслов'янських. Оскільки слов'янські власні назви досить часто мають спільні корені, слід у болгарських, польських, російських тощо звук [г] відтворювати українським [г]: *Голубєв,*

Грибосдов, Ягич, а не Голубєв, Грібосдов, Ягіч [14, с. 80]. У всіх грецизмах пишемо й вимовляємо [г] (відповідно до вимови самих греків): *галактика, гама, гастрит, гегемон, гімназія, організація, педагогіка*, словом, у всіх словах з компонентом *геліо-, гемо-, ген-, гео-, гетеро-, гігро-, гідро-, графо-, лог-* тощо. У давно засвоєних українською мовою словах з інших мов звук [g] також відтворюється українським [г]: *газ, газета, гараж, гарнір, геній, генерал, гравій* тощо. У новіших запозиченнях, особливо у власних назвах, на місці h пишемо й вимовляємо [г], на місці g – [г]; *гума, конгломерат, регіон, сугестія, Гайдн, Гайне, Гамлет, Гамбург, Гетель, Гюто, Герцеговина* тощо [13, с. 81].

3. Проблемним питанням, як зазначає К. Городенська, є також такі складні іменники, як *бізнес-новини, інтернет-сторінка, медіа-підтримка, рейтинг-позиція, фолк-фестиваль*. На її думку, вони деформують граматичну традицію української мови – передавати атрибутивність за допомогою прикметника, та обмежують відіменникове творення прикметників.

Вони цілком можуть розгортатися в типове для української мови підрядне словосполучення іменника з узгоджуваним прикметником, зокрема *бізнес-видання – бізнесове видання, бізнес-новини – бізнесові новини, інтернет-сторінка – інтернетівська сторінка, медіа-підтримка – медійне підтримання, рейтинг-позиція – рейтингова позиція, фолк-фестиваль – фольклорний фестиваль*.

Подібне граматичне адаптування сприятиме й уникненню зайвого лексичного калькування. У таких словосполученнях легше побачити, що не потрібно запозичувати зайве там, де є питомий український корінь або, у крайньому разі, давніше й більш узвичаєне запозичення: *бізнес-етикет – бізнесовий етикет – діловий етикет, бізнес-центр – бізнесовий центр – діловий центр, медіа-технологія – медійна технологія – масово-інформаційна технологія, онлайн-навчання – онлайнове навчання – електронно мережеве навчання, фолк-гурт – фольклорний гурт – народно-музичний гурт*. Крім того, подібні граматичні перетворення дозволяють виявити змістову дублетність частин окремих широко вживаних неологізмів, а саме: *бізнес-справа – бізнесова справа – ділова справа (що, безумовно, тавтологія)*[17].

4. І.П.Ющук вказує на непослідовність вживання літер **и** та **і** в іншомовних географічних назвах і в так само іншомовних особових назвах: *Крит, Мадрид*, але *Рішельє* (французький політичний діяч), *Фрідріх* (німецьке ім'я) [16, с. 20].

Пригадаймо так зване правило «дев'ятки», згідно з яким у загальних чужомовних назвах після приголосних **д, т, з, с, ц, ч, ш, ж, р** перед наступною приголосною пишемо **и**, а не **і**, проте у власних чужомовних назвах чинний правопис здебільшого пропонує писати **і** [15, с. 118].

З огляду на це, виглядає зовсім алогічним різне написання таких слів одного походження, як *Р. Дізель і дизель, Е.В.Сіменс і сименс* (одиниця електричної провідності), *А.-Ж.Рішельє і ришельє, В.-І.Берінг і Берингове море*. Логічно було б до всіх іншомовних власних назв, як і до загальних, коли йдеться про написання **и** та **і**, застосувати єдине правило «дев'ятки», адже і ті й ті слова однакового походження й однаково вимовляються в рідних для них мовах незалежно від їхнього значення. Ми ж тим часом інакше пишемо загальні назви, інакше – власні особові назви, а ще інакше – власні географічні назви, не рахуючи численних винятків[16, с. 20].

На думку І.Р.Вихованця, правописна «агресія» літери **і** стала причиною усунення фонем **[и]** на початку українського слова. Широке запровадження літери **і** посилює, звичайно, фонологічну роль палаталізації, а отже, якоюсь мірою нівелює типові особливості фонологічної структури української мови. Особливо помітне поширення написань з літерою **і** у чужомовних власних географічних назвах, іменах та прізвищах. І.Р.Вихованець також є прихильником поширення правила «дев'ятки» на чужомовні власні назви і в такий спосіб спрощення (і вдосконалення) написання чужомовних слів[4, с. 177].

5. І.П.Ющук дає свої зауваження і щодо написання подвоєння у словах іншомовного походження. Не зрозуміло, який сенс у так званому збереженні подвоєння букв у власних іншомовних назвах. Назву французького міста ми пишемо з подвоєнням: *Ніцца*, а французи пишуть без подвоєння: *Nice*, ми пишемо *Марокко*, французи – *Maroc*. Стародавню Францію ми, йдучи за римлянами, називаємо *Галлія* (з подвоєнням букв), а французи – *Gaule* (без подвоєння). І навпаки, ми пишемо без подвоєння – *Марсель, Версаль*, а французи – з подвоєнням *Marseille, Versailles* (а вимовляються ці французькі назви ще інакше). Американці назву своєї річки пишуть з трьома подвоєннями – *Mississippi*, а ми лише з одним – *Miccicini*. Назву столиці Куби німці пишуть з подвоєнням – *Havanna*, ми – без подвоєння – *Гавана*, назву столиці Португалії росіяни передають з подвоєнням – *Лиссабон* (бо так німці пишуть), а ми – без подвоєння – *Лісабон*. А болгари, серби, які, як і ми, користуються

кирилицею, взагалі не зберігають жодних подвоєнь. І очевидно, незручностей від цього не відчують. А може, й навпаки: у них менше можливостей наробити помилок [16, с. 20].

Цілком виправданими, на думку С.Демчука, були б написання *Андора, Гарона, Голандія, Калькута, Мароко, Фламаріон* тощо, оскільки ці власні назви, зокрема похідні слова, з подвоєними приголосними набагато важче вимовляти, проте він виступає проти усунення другого т з таких слів, як *брутто, нетто, мотто* й *гетто*, бо вони з одним т (*бруто, нето, мото, гето*) просто примітивні (ба, простацькі) і немислимі не тільки в російській, а й польській та інших престижних мовах, одною з яких стане й наша солов'їна мова [7, с. 108].

Правило «неподвоєння» приголосних О.Д.Пономарів пропонує застосовувати до власних назв так само, як і до загальних: *Андора, Голандія, Калькута, Мюлер, Торичелі*. Та зазначає, що у винятках із цього правила щодо загальних назв подвоєння слід зберегти лише там, де воно відбиває вимову подовженого приголосного: *ванна, манна, панна, Ганна* [14, с. 80].

6. Досі дифтонг *аи* передавався то через *ав*, то через *ау*, наприклад: *автентичний, автобіографія, автор, Австралія, Аврора*, але: *аудиторія, аудієнція, фауна*. Тепер цей різнобій треба уніфікувати згідно з вимовою. Отже, іншомовні дифтонги *аи,ои*, на нашу думку, слід передавати сполученням літер *ав, ов*: *авдиторія, авдієнція, лавреат, локавт, навза, фавна (був досі один виняток мавзолей); джовль, клоун; Джорджтаун, Кавнас, Кровле, Фавст, Штравс; Вовверман, Шов*[3, с. 29].

7. Подібний різнобій спостерігаємо щодо передачі німецького дифтонга *еі* та голландського *іу*, у: з одного боку, *капельмейстер, штрейкбрехер; Лейпциг, Швейцарія; Гейне*, а з другого, *Айзенах, Норт-гайм, Кайзер, Майнгоф*. Тому, вважає А.А.Бурячок, цей різнобій треба зняти на користь передавання цих дифтонгів згідно з їх вимовою в цих мовах, а саме: *драйф, маркшайдер, капельмейстер, штрайкбрехер; Ляйпциг, Райн, Швайцарія, Гайне, Айніштайн*[3, с. 29-30].

Отже, необхідно зберігати окремі традиції написань та правописні правила фонологічної та морфологічної підсистем української мови.

ЛІ Т Е Р А Т У Р А

1. Бондаренко Л. Структурні типи англіцизмів // Донецький вісник наукового товариства імені Шевченка / Мовознавство, Т. 22., Донецьк, Східний видавничий дім, 2008. С. 16-25.
2. Бріткіова К.В. Узуальне та okazіальне в інноваціях сучасної української мови: тенденції оновлення лексико-словотвірної категорії назви особи: Автореф. дис. канд. ф. і лол. наук. / Харківський нац. пед. ун. ім. Сковороди, 2007. – 20 с.
3. Бурячок А.А. Про концепцію нової (остаточної) редакції українського правопису / Український правопис: так і ні: Обговорення нової редакції «Українського правопису» / Ред. Упоряд. О.О.Тараненко. – К.: УНВЦ «Рідна мова»: Довіра, 1997. – С. 26-30.
4. Вихованець І. Визначальний принцип українського правопису. Український правопис: так і ні: Обговорення нової редакції «Українського правопису» / Ред. Упоряд. О.О.Тараненко. – К.: УНВЦ «Рідна мова»: Довіра, 1997. – С. 175-177.
5. Говоруха У. Компаративістичний аналіз запозичень з англійської мови в українську // Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі. Вид. НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. С. 33-35.
6. Городенська К. Г. Нові запозичення і новотвори на тлі фонетичної та словотвірної підсистем української літературної мови // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови: Збірник наукових праць / Відп. редактор М. Я. Плющ. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Випуск 5. – С. 3-7.
7. Демчук С. Пора вжвдосконалити «Український правопис». Не примітивізуймо, лишудосконалоюнашправопис. Український правопис: так і ні: Обговорення нової редакції «Українського правопису» / Ред. Упоряд. О.О.Тараненко. – К.: УНВЦ «Рідна мова»: Довіра, 1997. – С. 106-13.
8. Дьогол О. С. Загальна характеристика складу новітніх англіцизмів в українській мові // Збірник наук. праць. Наукові дослідження інст. українознавства. Київ, М іленіум, 2006. Т. 10. / Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі. С. 255-260., 256-257.
9. Зорівчак Р.П., М едвідь О.С., Теплий І.М ., Бреславська О.С. Правопис слів іншомовного походження. Український правопис: так і ні: Обговорення нової редакції «Українського правопису» / Ред. Упоряд. О.О.Тараненко. – К.: УНВЦ «Рідна мова»: Довіра, 1997. – С. 138-142.
10. Клименко Н.Ф. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі / Н.Ф.Клименко, С.А.Карпіловська, Л.П.Кислжж - К.: Видавничий Дім Дмитра Бурого, 2008-336 с.
11. Лесів М Про правопис треба говорити спокійно / М .Лесів // Наше слово. -1996. - № 41 (2046). -13 жовтня. - С. 9.
12. Німчук В.В. Проблеми українського правопису ХХ - початку ХХІ ст.ст. / В.В.Німчук. - Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, 2002. -116 с.
13. Полюга Л.М . Думки з приводу нового українського правопису 1996 р . Український пр авопис: так і ні: Обговорення нової редакції «Українського правопису» / Ред. Упоряд. О.О.Тараненко. – К.: УНВЦ «Рідна мова»: Довіра, 1997. – С. 21-24.
14. Пономарів О.Д. Пропозиції до нової редакції «Українського правопису».Український правопис: так і ні: Обговорення нової редакції «Українського правопису» / Ред. Упоряд. О.О.Тараненко. – К.: УНВЦ «Рідна мова»: Довіра, 1997. – С. 79-81.
15. Український правопис / Ін- т мовознавства ім. О.О.Потебні НАН України, Ін-т української мови НАН України. – К.: Наук. думка, 2008. – 288 с.

16. Юшук І.П. Правопис повинен бути стабільним, але ...Український правопис: так і ні: Обговорення нової редакції «Українського правопису» / Ред. Упоряд. О.О.Тараненко. – К.: УНВЦ «Рідна мова»: Довіра, 1997. – С. 18-21.
17. http://nauka.uagate.com/wpcontent/uploads/2013/11/М_овознавство_Rakivska_2013_11_26_12_1120_676.pdf

REFERENCES

1. Bondarenko L. Strukturni typy anhlytsyvmiv // Donets'kyj visnyk naukovoho tovarystva imeni Shevchenka / M ovoznavstvo, T. 22., Donets'k, Skhidnyj vydavnychyj dim, 2008. S. 16-25.
2. Britikova K.V. Uzual'ne ta okazial'ne v innovatsiakh suchasnoi ukrains'koi movy: tendentsii onovlennia leksyko-slovotvirnoi katehorii nazvy osoby: Avtoref.dys.kand.filol.nauk./ Kharkivs'kyj nats.ped.un. im. Skovorody, 2007. – 20 s.
3. Buriachok A.A. Pro kontseptsiiu novoi (ostatochnoi) redaktsii ukrains 'koho pravopysu Ukrains'kyj pravopys: tak i ni: Obhovorennia novoi redaktsii «Ukrains'koho pravopysu» / Red. Uporiad. O.O.Taranenko. – K.: UNVTs «Ridna mova»: Dovira, 1997. – S. 26-30.
4. Vykhoanets' I. Vyznachal'nyj pryntsyv ukrains'koho pravopysu. Ukrains'kyj pravopys: tak i ni: Obhovorennia novoi redaktsii «Ukrains'koho pravopysu» / Red. Uporiad. O.O.Taranenko. – K.: UNVTs «Ridna mova»: Dovira, 1997. – S. 175-177.
5. Hovorukha U. Komparatyvistychnyj analiz zapozychen' z anhlyjs'koi movy v ukrains'ku // Ukrains'ka mova vchora, s'ohodni, zavtra v Ukraini i sviti. Vyd. NPU im. M . P. Drahomanova, 2009. S. 33-35.
5. Horodens'ka K. H. Novi zapozychennia i novotvory na tli fonetychnoi ta slovotvirnoi pidsystem ukrains 'koi literaturnoi movy // Naukovyj chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M .P. Drahomanova. Seria 10.Problemy hramatyky i leksykologii ukrains'koi movy: Zbirnyk naukovykh prats' / Vidp . redaktor M .Ya. Plusch. – K.: NPU imeni M .P. Drahomanova, 2009. – Vypusk 5. – S. 3-7.
7. DemchukTs. Pora vzhevdoskonalyty «Ukrains'kyj pravopys». Ne pryimityvizujmo, lyshudoskonaliujmonashpravopys. Ukrains'kyj pravopys: tak i ni: Obhovorennia novoi redaktsii «Ukrains'koho pravopysu» / Red. Uporiad. O.O.Taranenko. – K.: UNVTs «Ridna mova»: Dovira, 1997. – S. 106-13.
8. D'ohol O. S. Zahal'na kharakterystyka skladu novitnikh anhlytsyvmiv v ukrains'kij movi // Zbirnyk nauk. prats'. Naukovi doslidzhennia inst. ukrainoznavstva . Kyiv, M ilenium, 2006. T. 10. / Ukrains'ka mova vchora, s'ohodni, zavtra v Ukraini i sviti. S. 255-260., 256-257.
9. Zorivchak R.P., M edvid' O.S., Teplyj I.M ., Breslavs'ka O.S. Pravopys sliv inshomovnoho pokhodzhennia. Ukrains'kyj pravopys: tak i ni: Obhovorennia novoi redaktsii «Ukrains'koho pravopysu» / Red. Uporiad. O.O.Taranenko. – K.: UNVTs «Ridna mova»: Dovira, 1997. – S. 138-142.
10. Klymenko N.F. Dynamichni protsesy v suchasnomu ukrains'komu leksykoni / N.F Klnmenko, Ye A. Karpilovs'ka, L.P. Kyslkzh - K.: Vydavnychyj Dim Dmytra Buroho, 2008-336 s.
11. Lesiv M Pro pravopys treba hovoryty spokijno / M .Lesiv // Nashe slovo. -1996. - № 41 (2046). -13 zhovtnia. - S. 9.
12. Nimchuk V.V. Problemy ukrains'koho pravopysu KhKh - pochatku KhKhI st.st. / V.V.Nimchuk. - Kam»ianets'- Podil's'kyj : Kam'ianets'-Podil's'kyj derzhavnyjpedahohichnyj universytet, 2002. -116 s.
13. Poliuha L.M . Dumky z pryvodu novoho ukrains'koho pravopysu 996 r. Ukrains'kyj pravopys: tak i ni: Obhovorennia novoi redaktsii «Ukrains'koho pravopysu» / Red. Uporiad. O.O.Taranenko. – K.: UNVTs «Ridna mova»: Dovira, 1997. – S. 21-24.
14. Ponomariv O.D. Propozytsii do novoi redaktsii «Ukrains'koho pravopysu».Ukrains'kyj pravopys: tak i ni: Obhovorennia novoi redaktsii «Ukrains'koho pravopysu» / Red. Uporiad. O.O.Taranenko. – K.: UNVTs «Ridna mova»: Dovira, 1997. – S. 79-81.
15. Ukrains'kyj pravopys / In-t movoznavstva im. O.O.Potebni NAN Ukrainy, In-t ukrains'koi movy NAN Ukrainy . – K.: Nauk. Dumka, 2008. – 288 s.
16. Yuschuk I.P. Pravopys povynen buty stabil'nym, ale ...Ukrains'kyj pravopys: tak i ni: Obhovorennia novoi redaktsii «Ukrains'koho pravopysu» / Red. Uporiad. O.O.Taranenko. – K.: UNVTs «Ridna mova»: Dovira, 1997. – S. 18-21.
17. http://nauka.uagate.com/wpcontent/uploads/2013/11/М_овознавство_Rakivska_2013_11_26_12_1120_676.pdf

Uncontrollable state some borrowings, problematic of their mastering by modern ukrainian language have been analyze in these article.

Key words: modern ukrainian literature language, problems of orthography, borrowings.